

Psykologien Sosiaalinen Vastuu ry PSV
Finnish Psychologists for Social Responsibility FiPSR

VASTUU.FI
PSV@VASTUU.FI

Toimintakertomus 2017

Kehitysyhteistyöhankkeet

Libanon

PSV:n hankkeen “Lasten mielenterveys- ja erityispalveluiden kehittäminen kriisioloissa Libanonissa: Beirut ja etelä” toimintaympäristö on vaativa. Lasten elinympäristön ongelmia Libanonissa ovat mm.:

- toistuvat aseelliset konfliktit etelässä, erityisesti Ein el-Helweh –pakolaisleirissä
- Syyrian pakolaisuuden entisestään heikentämät toimeentulomahdollisuudet Etelä-Libanonissa
- YK:n avustusjärjestö UNRWA:n riittämätön rahoitus lasten palveluille, varsinkin vammaisten lasten erityispedagogisille palveluille
- Syyriasta paenneiden lasten vaikeat mielenterveysongelmat paineena palvelutarpeille

Hankkeen käytännön toteutuksesta

Beit Atfal Assumoudin (BAS) kahteen perheneuvolaan Etelä-Libanonissa (Saida ja Tyyros) tuli kertomusvuonna 129 uutta potilasta, jotka saivat ensimmäiseksi psykiatrin alkututkimuksen. Kansallisuudeltaan lapset olivat pääosin Libanonin palestiinalaisia (79 %), mutta myös libanonilaisia (10 %), Syyriasta paenneita palestiinalaisia (5 %) ja syyrialaisia (5 %). Uusia terapioita alkoi 220, niistä 70 % pojille. Vastaanottokäyntejä toteutui 1469.

Neuvoloissa kehitetään yhteisöperustaisen mielenterveystyön mallia. Sosiaalityöntekijät tekivät 598 kotikäyntiä. Saidan perheneuvolassa työskenneltiin vanhempien kanssa Portage-menetelmällä (20 perhettä alkuvuonna). Lisäksi Saidan perheneuvolan sosiaalityöntekijät pitivät perheiden kanssa istuntoja neuvolassa (13) ja vetivät ongelmaryhmiä (19). Vain sosiaalityöntekijät ovat kokoaikaisia. Muut työskentelevät 1-2 päivänä viikossa. Psykologityövoiman vaihtuvuus aiheutti katkoa palveluun. Odotuslistalla oli kuukausittain vaihdellen 5-29, eniten psykiatrille ja puheterapiaan, mutta myös psykomotoriseen terapiaan Vammaiskomponentti mahdollisti 60 lapsen seurannan, tukiterapiat ja erityisopetuksen.

Hankkeen suomalaiseen tukiryhmään kuuluu 111 neuvola- ja kuntoutuskummi, kaksi Liiton yhdistystä ja yksi seurakuntayhteisö. Hankkeen vetäjäryhmässä on 5 henkilöä ja useita neuvonantajia. Hankevastaavat tekivät Libanoniin 4 seuranta- ja koulutusmatkaa. Mielen-terveyspalvelujen verkostoitumis- ja kehittämistarkoituksessa BAS järjesti jo 11. Vuosittaisen mielen-terveyskonferenssin.

Vuoden aikana PSV:n edustajat tapasivat useita ulkoministeriön kansalaisyhteiskuntaryksikön vastuuvirkamiehiä sekä osallistuivat UM:n koulutuspäiviin.

Viestintä

Viestinnässä erityisinä kohderyhminä olivat suomalaiset psykologit, psykologian tutkijat ja opiskelijat. Artikkelikirjahanke “Yhdessä eteenpäin – sisukkuutta pakolaisten leireissä. Sosiaalista, kulttuurista ja terveydenhuollollista yhteistoimintaa Libanonissa” ei saanut rahoitusta. Muutoin viestintätyö on ollut vilkasta.

Vuoden aikana tuotettiin useita julkaisuja ja järjestettiin useita tapahtumia, joiden tavoitteena oli (1) tuoda esiin lasten tarpeita ja puolustaa heidän oikeuksiaan; haluttiin tuoda mahdollisimman paljon lasten itsensä tuottamaa materiaalia kertomaan tilanteesta suomalaisille (8 tilaisuutta), (2) Herättää kiinnostusta kansalaisjärjestötyöstä kriisialueilla, (11 tilaisuutta) ja (3) kertoa hankkeen vammaiskomponentin kokemuksista.

Perheneuvolakummeille lähetettiin 14 kirjettä. Kuntoutuskummiryhmälle lähetettiin yhteensä kymmenen kummikirjettä ja kummivalokuvia, minkä lisäksi Kuntoutuskummit-blogiin kirjoitettiin kahdeksan kirjoitusta. Kummi- ja yleisötilaisuuksia pidettiin 19.

Stress Reduction

Stress reduction –hankkeessa Nina Lyytinen ja Kirsti Palonen järjestivät huhtikuussa Beit Atfal Assumoudin (BAS) sosiaalityöntekijöille päivän työpajat Beirutissa, Tyroksessa ja Beddawissa. Kaikkiaan niissä oli 30 osallistujaa. Kahdessa ensimmäisessä käytettiin G-TEP-menetelmää. Lisäksi järjestettiin stressinsäätelypatikointi. Palautteen perusteella G-TEP osoittautui hyödylliseksi menetelmäksi, jonka avulla päästiin aikaisempaa yksilöllisemmälle tasolle stressinsäätelyssä.

Lokakuussa Nina Lyytinen ja Kirsti Palonen esittelivät Stress reduction –hanketta BAS:n mielen-terveyskonferenssissa Beirutissa. Konferenssiesityksen lisäksi hankkeen työmenetelmiä demonstroitiin osallistavassa työpajassa. Hankematkan aikana järjestettiin sosiaalityöntekijöille stressinsäätelypatikointi, johon osallistui myös psykoterapeutti Markku Andelin. Osallistujia oli 20.

Päätettiin aloittaa kouluttajakoulutuksen suunnittelu, jossa tavoitteena on, että sosiaalityöntekijät voisivat koulutuksen jälkeen itse järjestää stressinsäätelytyöpajoja.

Solidaarisuussilmukat

Beit Atfal Assumoudin (BAS) avustustyötä varten on edelleen viety Libanoniin neulelahjoituksia hankematkojen yhteydessä ja myös toimitettu niitä perille tuttujen matkalaisten mukana. Turkish Airlines on tukenut myöntämällä ilmaisia lisäkiloja matkatavaroihin. BAS:in keskus Baalbekissa on pääosin jakanut neuleet tarvitseville. Nina Lyytinen ja Kirsti Palonen veivät yhden lahjoituserän Baalbekiin asti lokakuussa ja tapasivat tällöin myös BAS:in avustamia Syyrian-pakolaisia. Järjestettiin saunailta Rauhanasemalla Helsingissä. Muutoin on tiedotettu PSV:n Libanonin-hankkeisiin liittyvistä tapahtumista ja lahjoitustoiminnasta facebookin välityksellä. Solidaarisuussilmukat kiittää neulojia kauniista ja runsaista lahjoituksista samoin kuin niitä, jotka ovat auttaneet niiden perillesaamisessa.

Turkki: Sosiaalisen trauman kanssa selviytyminen – Tukea hoidon tarjoajille

’Sosiaalisen trauman kanssa selviytyminen - tukea avun tarjoajille’ -hankkeen (UM:n tukema hanke nro 85501105) rahoitus päättyi vuonna 2016, joten vuonna 2017 hanke jatkui rajallisena siirtorahoituksen turvin. Hanketta toteutettiin yhdessä Turkin ihmisoikeusjärjestö Human Rights Foundation Turkeyn (HRFT) kanssa, ja vuonna 2017 avustus rajoittui hankkeen keskeisiin elementteihin; ammattilaisten työhönsuunnitelmaan ja psykoterapeuttisiin tukikäynteihin.

Syksyllä 2017 aloitettiin jatkohankemuksen valmistelu, huomioiden Turkin epävakaa tilanne ja PSV:n resurssit. Hakemuksen valmistelu jatkuu vuodelle 2018, jolloin myös päätetään sen jättämisestä. Vuonna 2017 hanke on toiminut yksittäisten lahjoittajien tuella sekä pienellä vuodelta 2016 siirretyllä rahasummalla, jonka avulla pyrittiin turvaamaan toiminnan jatkuvuus. Hankkeen taloudellisesta tilanteesta johtuen monitorointimatkaa ei vuonna 2017 järjestetty, vaan koordinaatio ja yhteydenpito tapahtui puhelimitse ja sähköpostitse.

Projektin alusta asti havaittava Turkin sisä- ja ulkopoliittisen tilanteen huolestuttava kehitys jatkui myös vuoden 2017 aikana. Kansalaisyhteiskunnan tila on Turkissa heikentynyt tavalla, jota kansainvälinen yhteisö on kritisoinut, liittyen esim. ihmisoikeustoimijoiden pidätyksiin ja sotateoimenpiteisiin Koillis-Turkin kurdivaltaisilla alueilla. Tilanteen epävarmuus on heijastunut myös hankkeeseen ja siinä toimivien ammattilaisten hyvinvointiin. Poikkeuksellisessa tilanteessa hankkeen terapia- ja työhönsuunnitelmat ovat jopa aiempaa merkittävämpiä.

Somalimaa

PSV päätti osallistua kumppanina Lääkäriin Sosiaalinen Vastuu ry:n “Human rights based approach to strengthening community mental health and services and mental health care infrastructure in Somaliland” –kehitysyhteistyöhankkeeseen. Hanke alkaa vuonna 2019.

Kotimaan toiminta: paikallisryhmät

PSV-Stadi

Vuonna 2017 PSV Stadissa koordinaattorina jatkoi Saara Haapanen, tiedottajana toimi Riina Kujanpää ja rahastonhoitajana Riina Lepistö. Vuonna 2017 Saara Haapanen ja Riina Kujanpää jäivät pois PSV:n hallituksesta ja nykyään hallituksessa toimii Riina Lepistö. Lisäksi PSV Stadilla oli yhteyshenkilö Helsingin psykologian opiskelijoiden ainejärjestö Kompleksiin ja psykologitoimintaan Paperittomien klinikalla, jossa toimiva Päivi Rotola-Pukkila osallistui myös PSV Stadin toimintaan.

PSV Stadin sisäinen yhteydenpito painottui vuonna 2017 sähköiseen viestintään. Toimintaa suunniteltiin myös alkuvuoden tapaamisessa. Toiminnasta tiedotettiin ensisijaisesti PSV Stadin omalla Facebook-seinällä mutta myös sähköpostilistalla. Lisäksi Facebookissa julkaistiin PSV Stadin toimintaan ja tavoitteeseen liittyvistä uutisista, tapahtumista ja tilaisuuksista.

PSV Stadi ja Helsingin psykologiyhdistys Hepsy jatkoivat yhteistyötä monikulttuurisuustee- maisten koulutusten parissa. Rikhardinkadun kirjastossa 26.10. järjestettiin maksullinen kou- lutus psykologeille ja psykologian opiskelijoille otsikolla ”Psykologina monikulttuurisessa Suomessa – kokemuksia turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien parissa tehtävästä työstä Suomessa ja maailmalla”. Kouluttajina toimivat psykologit Jenni Häikiö ja Ferdinand Garoff. Koulutus oli suosittu ja isommallekin tilalle olisi ollut kysyntää. Hyvää palautetta saatiin sekä osallistujilta että kouluttajilta.

PSV Stadi osallistui toista kertaa myös Janopäivä-keräykseen vappuaattona lipaskerääjinä. Li- säksi PSV Stadi kirjoitti vuorollaan keväällä PSV:n järjestöblogiin.

PSV Stadin oma tili poistettiin käytöstä vuonna 2017 ja talousasiat hoidetaan PSV:n hallituksen kanssa.

PSV-Tampere

Vuonna 2016 PSV Tampere kokousti kuusi kertaa ja Tampereen yliopiston psykologian opis- kelijoiden ainejärjestö Cortexin kanssa järjestettiin seitsemät psykakahvit, jotka kokosivat yh- teen yliopiston psykologian opiskelijoita ja henkilökuntaa.

Jokaisten kahvien yhteydessä kerättiin varoja PSV:n hankkeille lipaskeräyksellä. Vuosien 2016 ja 2017 keräystuotot, yhteensä noin 410e, lahjoitettiin PSV:n Libanonin hankkeelle. Joulukuussa psykakahvien yhteydessä järjestettiin myös joulumyyjäiset, joiden tuotto (noin 70e) lahjoitettiin Turkki-hankkeelle.

Jatkoimme myös muita perinteitämme osallistumalla uusien psykologian opiskelijoiden infoil- taan PSV:n toimintaa esitellen (26.9.) ja järjestämällä matalan kynnyksen uusien illan 2.10. Uusien iltaan saapui runsaasti PSV:n toiminnasta kiinnostuneita psykologian opiskelijoita. PSV-Tampere esittäytyi uusille psykologian opiskelijoille myös rennommissa merkeissä Cor- texin fuksikastajaisissa 3.10.

Perinteen mukaan järjestimme myös koulutusiltoja. Kevätpuolella Tampereen kaupungin maa-
hanmuuttoon erikoistunut psykiatri Tapio Halla johti koulutus- / keskustelutilaisuutta moni-
kulttuurisuudesta mielenterveystyössä ja samalla teemalla jatkettiin syksyllä, kun psykologi
Ferdinand Garoff koulutti psykologeja ja opiskelijoita monikulttuurisuudesta psykologin
työssä. Syksyn tapahtumiin kuuluivat myös paperittomuusaiheisen paneelikeskustelun järjes-
täminen yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa ja tilaisuus, jossa psykologian opiskelija Juh
Mertanen kertoi kokemuksistaan Länsirannan ihmisoikeustarkkailijana. Koulutusiltojen yhtey-
dessä tarjottiin kahvit ja kerättiin varoja PSV:n lippaaseen.

Aikataulujen yhteensovittamisen ongelmista johtuen aktiivien omat pikkujoulut jäivät vuonna
2017 järjestämättä.

Toiminnasta tiedotettiin aktiivisesti Tampereen psykologian opiskelijoiden sähköpostilistalla,
PSV:n nettisivuilla ja paikallisryhmän Facebook-ryhmässä.

PSV-Turku

Vuosi 2017 oli PSV-Turun seitsemäs toimintavuosi. Toimintaa koordinoitiin avoimissa tapaa-
misissa aktiivien kesken. Vuonna 2017 ei järjestetty tapahtumia, vaan keskityttiin aktiivisten
toimijoiden vähydestä johtuen toteuttamaan ja suunnittelemaan Turkki-hankkeen toimintaa.
Tavoitteena palauttaa Turun paikallisyhdistyksen aktiivisuus vuoden 2018 aikana aiemmalle
tasolle.

PSV- Jyväskylä

PSV-Jyväskylä osallistui vuonna 2017 Jyväskylän psykologian opiskelijoiden fuksikastajaisiin
omalla rastillaan ja kertoi uusille opiskelijoille PSV:n toiminnasta myös järjestöinfo-illassa.
Syksyllä järjestettiin myös uusien ilta.

Paikallisosasto on kokoustanut noin kerran kuussa ja järjestänyt psykologeille ja psykologian
opiskelijoille suunnatun päihdehäiriökoulutuksen.

Joulun aikaan PSV-Jyväskylä kävi laulamassa joululauluja kahdessa palvelukodissa, järjesti
pikkujoulujen joululahjakeräyksen ja vietti aktiivien pikkujouluja.

PSV-Satakunta

PSV-Satakunta on työskennellyt paperittomien ja yksintulleiden alaikäisten turvapaikanhaki-
joiden parissa. Heille on tarjottu psyykkistä ja materiaalista tukea ja heitä on autettu oikeus-
neuvonnan saamisessa.

SPOL

Vuonna 2017 PSV:tä pyrittiin tuomaan näkyvämmäksi opiskelijoiden keskuudessa. Suomen Psykologian Opiskelijain Liiton hallituksesta nimettiin PSV-edustaja ja -varaedustaja, joiden tehtävänä oli lisätä PSV:n näkyvyyttä opiskelijoiden keskuudessa ja edustaa SPOLia PSV:n hallituksessa.

Näkyvyyttä edistettiin myymällä jokaisessa SPOLin tapahtumassa PSV:n haalarimerkkejä ja liittämällä joihinkin tapahtumiin muuta PSV:hen liittyvää. Esimerkiksi maaliskuun KosmoS-POLIitti-tapahtumassa järjestettiin kahvitarjoiluiden yhteydessä vapaaehtoinen rahakeräys ja toukokuun SPOS-tapahtumassa kahvitarjoiluiden yhteydessä oli PSV-standi, jossa jaettiin PSV:hen liittyviä esitteitä ja postikortteja. Näkyvyyttä opiskelijoiden keskuudessa lisättiin myös ainejärjestökohtaisesti: esimerkiksi Helsingissä marraskuussa järjestetyssä fuksi-infossa PSV:ltä oli kahden hengen edustus esittelemässä PSV:n toimintaa Kompleksi ry:n fukseille.

Vuonna 2017 Suomen Psykologian Opiskelijain Liiton PSV-edustajana toimi Alva Grünthal (Kompleksi ry) ja -varaedustajana Otso Lensu (Cortex ry).

Kotimaan toiminta: hankkeet

Turvapaikanhakijahanke

Vuonna 2017 ovat PSV:n vapaaehtoiset jatkaneet ryhmätoimintaa erityisesti alaikäisenä Suomeen tulleiden turvapaikanhakijoiden kanssa sekä lisänneet resursseja monimuotoisten yksilö- ja ryhmätyöohjauksen tarjoamiseen vastaanottokeskuksissa työskenteleville työntekijöille. Ryhmien ja ohjauksen lisäksi on turvapaikanhakijoille tarjottu mahdollisuuksien mukaan myös yksilökeskusteluja. Toiminnallisten työpajojen toteuttamisessa on hyödynnetty Turun Kriisikeskuksen Serene-hankkeessa kehitetyjä tukimuotoja, kuten rentoutusäänitteitä, psykoedukaatiivisia alkuinfoja sekä kehon ja mielen hyvinvointiin liittyviä harjoitteita.

Paperittomien klinikka (Global Clinic)

Vuoden 2017 aikana Global Clinicin vapaaehtoisten psykologien määrä on lisääntynyt. Vapaaehtoiset psykologit ovat päivystäneet klinikalla pääsääntöisesti joka viikko tarjoten psyykkisen tuen ja psyykkisen voimien arvioinnin palveluita paperittomille asiakkaille. Vapaaehtoiset psykologit ovat kokoontuneet säännöllisesti keskenään suunnittelemaan ja keskustelemaan klinikatoiminnasta sekä osallistuneet koko klinikan kokouksiin muiden ammattikuntien ohella. Vuotuisessa paperittomien terveydenhuollon Nordic Meeting-tapahtumassa oli Suomen osalta edustaja myös psykologeista.

Kotimaan toiminta: vaikuttamistyö

Vuonna 2017 julkaistiin yksi vaikuttamistyöryhmän laatima teksti: [”Kaikille Suomessa oleskeleville on taattava pääsy julkisiin mielenterveyspalveluihin”](#) (Helsingin Sanomat 3.4.17, MieliPide)